

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2018

849/2018

Laki tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tekijänoikeuslain (404/1961) 17 §, 45 §:n 7 momentti, 46 §:n 3 momentti, 48 §:n 4 momentti, 49 §:n 3 momentti, 49 a §:n 3 momentti, 50 c §:n 1 ja 3 momentti ja 54 §:n 1 momentin 1 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 17 § laeissa 821/2005 ja 607/2015, 45 §:n 7 momentti, 46 §:n 3 momentti, 49 §:n 3 momentti ja 49 a §:n 3 momentti laissa 607/2015, 48 §:n 4 momentti laissa 608/2015 ja 50 c §:n 1 ja 3 momentti ja 54 §:n 1 momentti 1 kohta laissa 821/2005, sekä

lisätään lakiin uusi 17 a–17 d § seuraavasti:

17 §

Teosten saattaminen vammaisten käytettäviksi

Henkilöille, jotka vamman tai sairauden vuoksi eivät voi käyttää teoksia tavanomaisella tavalla, saa valmistaa kappaleita julkaistuista teoksista muulla tavalla kuin ääntä tai liikkuva kuvaa tallentamalla. Siten valmistettuja teoksen kappaleita saa käyttää edellä tarkoitetuille välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä laitoksista, joilla on oikeus valmistaa julkaistusta teoksesta viittomakielellä kappaleita kuuroille ja kuulovammaisille, jotka eivät voi käyttää teoksia tavanomaisella tavalla, lainattaviksi, myytäväksi tai käytettäviksi välittämässä muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä.

Tekijällä on oikeus korvaukseen 2 momentissa tarkoitettua teoksen kappaleen valmistamisesta myytäväksi tai teoksen välittämisestä vammaiselle tai muulle siten, että tämän haltuun jää pysyvästi kappale teoksesta.

Mitä 1–3 momentissa säädetään, ei koske teoksen kappaleen valmistamista tai teoksen välittämistä kaupallisessa tarkoituksessa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun laitoksen osalta edellytyksenä on, että asetuksella säädettyvä laitos ei tavoittele kaupallista tai taloudellista etua, laitoksen toimialaan kuuluu vammaisten palvelutoiminta ja laitoksella on taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet toiminnan harjoittamiseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää tarkempia määräyksiä 2 momentin nojalla valmistettavien teoksen kappaleiden ja välitettävien teosten teknisistä ominaisuuksista ja merkitsemisestä sekä yleisölle välittämisestä.

HE 92/2018
SiVM 7/2018
EV 90/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1564 (32017L1564); EUVL L 242, 20.9.2017, s. 6
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1563 (32017R1563); EUVL L 242, 20.9.2017, s. 1

17 a §

Saavutettavassa muodossa olevien teoskappaleiden valmistaminen ja hankinta

Näkövammaisen tai henkilö, jolla on muu lukemiseste, jonka vuoksi hän ei voi lukea tai käyttää kirjallista teosta, painettua kirjaa, nuottilehteä tai tällaiseen teokseen sisältyvää kuvaa olennaisilta osin samassa määrin kuin henkilö, jolla tällaista rajoitetta ei ole (*lukemisesteinen*), saa tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen tiettyjen teosten ja muun aineiston tietyistä sallituista käyttötarkoituksista sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi sekä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1564 (*lukemisestediktiivin*) mukaisesti ilman teoksen tai suojatun aineiston oikeudenhaltijan lupaa valmistaa julkaistusta teoksesta kappaleen saavutettavassa muodossa yksinomaiseen käyttöönsä, jos teos on laillisesti hänen saatavillaan. Myös lukemisesteisen puolesta toimiva henkilö saa valmistaa edellä tarkoitettua teoksesta kappaleen saavutettavassa muodossa.

Lukemisesteisen oikeudesta tuoda maahan tai muutoin hankkia yksinomaista käyttöään varten 1 momentissa tarkoitettu saavutettavassa muodossa oleva teos tai muu aineiston kappale, jonka toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut valtuutettu yhteisö on valmistanut ja levittänyt, välittänyt tai asettanut lukemisesteisen saataville tai toisille valtuutetuille yhteisöille lukemisesteisten yksinomaista käyttöä varten, säädetään tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojattujen tiettyjen teosten ja muun aineiston saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden rajatylittävästä vaihdosta unionin ja kolmansien maiden välillä sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1563 (*lukemisesteasetus*).

Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen kappaleen valmistamisesta lukemisesteisten yksinomaiseen käyttöön, ei voida poiketa sopimuksella.

17 b §

Teosten saattaminen lukemisesteisten käytettäväksi saavutettavassa muodossa

Saavutettavassa muodossa olevan kappaleen julkaistusta 17 a §:ssä tarkoitettua kirjallisesta teoksesta tai muusta graafisessa muodossa olevasta aineistosta saa valmistaa Suomeen sijoittautunut lukemisestediktiivissä tarkoitettu valtuutettu yhteisö, joka on:

1) voittoa tavoittelematon yhteisö, joka tarjoaa lukemisesteisille palveluja koulutuksen, opettajankoulutuksen, yksilöllisesti mukautetun lukemisen tai tiedonsaannin alalla; tai

2) julkinen laitos tai voittoa tavoittelematon järjestö ja joka tarjoaa lukemisesteisille 1 kohdassa tarkoitettuja palveluja osana pääasiallista toimintaansa, institutionaalisia velvoitteitaan tai yleishyödyllisiä tehtäviään.

Saavutettavassa muodossa olevan kappaleen valmistamisen edellytyksenä on lisäksi, että teos on laillisesti valtuutetun yhteisön hallussa tai saatavilla.

Vain 1 momentissa tarkoitettu valtuutettu yhteisö saa ilman teoksen tai suojatun aineiston oikeudenhaltijan lupaa saattaa levittämällä, lainaamalla tai välittämällä Suomessa tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa saavutettavassa muodossa valmistetun kappaleen lukemisesteisen yksinomaista käyttöä varten tai toisen 1 momentissa tarkoitettun valtuutetun yhteisön saataville.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu valtuutettu yhteisö saa tuoda maahan tai hankkia lukemisesteisen käytettäväksi sellaisen 17 a §:ssä tarkoitettun saavutettavassa muodossa olevan kappaleen, jonka toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautunut valtuutettu yhteisö on levittänyt, välittänyt tai muuten saattanut lukemisesteisten tai toisten valtuutettujen yhteisöjen saataville.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valtuutetun yhteisön on merkittävä 1 momentin nojalla valmistamiinsa teoskappaleisiin teoksen tekijän ja esittävän taiteilijan nimi 11 §:n 2 momentissa tarkoitetun hyvän tavan mukaisesti.

Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen kappaleen valmistamisesta ja välittämisestä lukemisesteiselle tai toiselle valtuutetulle yhteisölle, ei voida poiketa sopimuksella.

Tekijällä on oikeus saada korvaus valtuutetulta yhteisöltä, jos 1 momentissa säädetyn mukaisesti ääntä tallentamalla Suomessa valmistettu teoksen kappale jää pysyvästi lukemisesteisen haltuun.

17 c §

Valtuutetun yhteisön velvoitteet

Suomeen sijoittautuneen valtuutetun yhteisön, joka toimii 17 b §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetulla tavalla, tulee vahvistaa omat menettelytapansa ja noudattaa niitä sen varmistamiseksi, että lukemisestedirektiivissä tarkoitettu valtuutettu yhteisö:

- 1) saattaa saavutettavassa muodossa olevia kappaleita ainoastaan lukemisesteisten tai muiden valtuutettujen yhteisöjen saataville;
- 2) toimii tavalla, jolla ehkäistään saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden luvaton valmistamista ja saataviin saattamista;
- 3) toimii huolellisesti käsitellessään teoksia tai muuta aineistoa ja niiden saavutettavassa muodossa olevia kappaleita sekä pitää kirjaa teosten ja muun aineiston käsittelystä;
- 4) pitää vapaasti saatavilla ajantasaiset tiedot siitä, miten se noudattaa tässä momentissa säädettyjä velvoitteita.

Lukemisesteisten henkilötietojen käsittelystä säädetään luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 ([yleinen tietosuoja-asetus](#)) ja muualla laissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valtuutetun yhteisön, joka toteuttaa tässä pykälässä tarkoitettuja toimia, tulee pyynnöstä toimittaa seuraavat tiedot saavutettavalla tavalla lukemisesteisille, muille valtuutetuille yhteisöille ja oikeudenhaltijoille:

- 1) luettelo teoksista ja muusta aineistosta, joista sillä on saavutettavassa muodossa olevia kappaleita, sekä muodoista, joissa ne ovat saatavilla;
- 2) niiden valtuutettujen yhteisöjen nimet ja yhteystiedot, joiden kanssa se on harjoittanut saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden vaihtoa 17 b §:n 3 ja 4 momentin nojalla.

Suomeen sijoittautuneen valtuutetun yhteisön, joka toimii tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla, tulee ilmoittaa nimensä ja yhteystietonsa opetus- ja kulttuuriministeriölle, joka huolehtii tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle.

17 d §

Saavutettavassa muodossa olevien kappaleiden rajat ylittävä vaihto

Edellä 17 a §:ssä tarkoitettussa lukemisesteasetuksessa säädetään valtuutetun yhteisön oikeudesta harjoittaa saavutettavassa muodossa olevien teoskappaleiden vaihtoa julkaisujen teosten saatavuuden helpottamista sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi koskevan vuonna 2013 hyväksytyin Maailman henkisen omaisuuden järjestö WIPO:n Marrakeshin sopimuksen osapuolina olevien muiden kuin Euroopan unionin jäsenvaltioiden valtuutettuja yhteisöjä vastaavien yhteisöjen kanssa.

45 §

Esittävä taiteilija

Menettelyyn, johon 1–5 momentin mukaan vaaditaan esittävän taiteilijan suostumus, sovelletaan, mitä 2 §:n 2–4 momentissa, 3, 6–9, 11 ja 11 a §:ssä, 12 §:n 1–3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a–16 e §:ssä, 17 §:n 2 ja 4 momentissa, 17 a §:ssä, 17 b §:n 1–5 momentissa, 17 c ja 17 d §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 21, 22 ja 25 b–25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 g §:n 1 ja 3 momentissa, 25 h, 25 i, 25 l, 26, 26 a ja 26 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 28, 29, 29 a, 41 ja 42 §:ssä säädetään.

46 §

Äänitallenteen tuottaja

Menettelyyn, johon 1 ja 2 momentin mukaan vaaditaan tuottajan suostumus, sovelletaan, mitä 2 §:n 2–4 momentissa, 6–9 §:ssä, 11 §:n 2–5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1–3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16, 16 a–16 e ja 17 a §:ssä, 17 b §:n 1–5 momentissa, 17 c ja 17 d §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 21, 22, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 g §:n 1 ja 3 momentissa, 25 l, 26, 26 a ja 26 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään.

48 §

Radio- ja televisioyrittäjä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 6–8 §:ssä, 11 §:n 2–5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16, 16 a–16 e ja 17 a §:ssä, 17 b §:n 1–4 momentissa, 17 c ja 17 d §:ssä, 19 §:n 1 momentissa, 21, 22, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 26 §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään. Lisäksi lähetyksen edelleen lähettämiseen kaapeleitse sovelletaan vastaavasti, mitä 25 h §:n 1 momentissa ja 25 i §:n 1 momentissa säädetään, paitsi jos lähetyksen lähettäminen muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta, jolloin näiden säännösten sijasta sovelletaan vastaavasti, mitä 25 h §:n 3 momentissa säädetään.

49 §

Luettelon ja tietokannan valmistaja

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työhön sovelletaan, mitä 2 §:n 2–4 momentissa, 7–9 §:ssä, 11 §:n 2–5 momentissa, 12 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 13 ja 13 a §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16, 16 a–16 e, 17, 17 a–17 d ja 18 §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 22, 25 b–25 d ja 25 f–25 i §:ssä, 25 j §:n 4 ja 5 momentissa sekä 25 l, 26 ja 27–29 §:ssä säädetään. Jos työ tai sen osa on tekijänoikeuden kohteena, voidaan vedota tekijänoikeuteen.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin valokuviiin sovelletaan, mitä 2 §:n 2–4 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 7–9, 11 ja 11 a §:ssä, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 ja 13 a §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a–16 e §:ssä, 17 §:n 1 momentissa, 17 a §:ssä, 17 b §:n 1–5 momentissa, 17 c, 17 d ja 18 §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 20, 22 ja 25 §:ssä, 25 a §:n 1 ja 2 momentissa sekä 25 b, 25 d, 25 f–25 i, 25 l, 26, 26 a, 26 b, 27–29, 39, 40, 40 c, 41 ja 42 §:ssä säädetään. Jos valokuva on tekijänoikeuden kohteena, voidaan vedota tekijänoikeuteen.

Sillä, jolla on laillisesti hallussaan tai saatavillaan tehokkaalla teknisellä toimenpiteellä suojattu teos ja jolla on 14 §:n 3 momentin, 15, 16, 16 a–16 c, 17 tai 17 a–17 d §:n, 25 d §:n 2 momentin tai 25 f §:n 2 momentin nojalla oikeus käyttää teosta, tulee olla mahdollisuus käyttää teosta siltä osin kuin se on tarpeen mainitussa lainkohdassa säädetyn tekijänoikeuden rajoituksen hyödyntämiseksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta 17 a–17 d §:n nojalla tapahtuvaa käyttöä lukuun ottamatta sellaiseen teokseen, joka on välitetty yleisölle sovitulla ehdoilla siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välimiesmenettelyssä, jos kysymys on:

1) 17 §:n 3 momentissa, 17 b §:n 7 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 19 §:n 4 momentissa taikka 47 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettusta korvauksesta;

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä marraskuuta 2018.

Teoksen kappaleen, joka on valmistettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, saa saattaa lukemisesteisen käytettäväksi tai toisen valtuutetun yhteisön saataviin Suomessa tai muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa 17 b §:n 3 momentissa säädetyn mukaisesti.

Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 2018

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho